

EURÓPAI FOGYATÉKOSÜGYI FÓRUM 1997-2007: TÍZ ÉV KÜZDELEME A FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK JOGAIÉRT

Legyen a fogyatékos emberek hátrányos megkülönböztetése a múlté A fogyatékos emberek hátrányos megkülönböztetése elleni küzdelem MINDANNYIUNK közös ügye

1997-ben a fogyatékossgal élő emberek, valamint a saját érdekei képviselőit ellátni nem képes fogyatékossgal élő személyek szüleinek országos és európai szervezetei egyesítették erejüket, és létrehozták az Európai Fogyatékosügyi Fórumot (EDF).

Az EDF független és a maga nemében páratlan platform Európában, amely proaktív szerepet tölt be az Európai Unió intézményei és a döntéshozók irányában, amellyel a fogyatékossgal élők jogainak védelmét igyekezik előmozdítani. Kitűzött célja, és mindennapi tevékenységeivel is ennek megvalósítására törekszik, hogy hatást gyakoroljon az Európai Unió jogi szabályozására, mivel minden egyes EU döntés és kezdeményezés minden szinten közvetlen hatással van a fogyatékossgal élő európai állampolgárok mindennapi életére is.

Küzdelmünk kezdetei óta egy évtized telt el. Ma, mi, fogyatékossgal élők személyek, valamint a saját érdekei képviselőit ellátni nem képes fogyatékossgal élő személyek szülei, büszkén tekinthetünk vissza arra a munkára, amellyel hozzájárultunk a fogyatékos emberek jogainak érvényesítéséhez egész Európában. Ma azonban előre is kell tekintenünk, és továbbra is nyomást kell gyakorolnunk, hogy erősítsük a hátrányos megkülönböztetés elleni védelemről szóló jogi szabályozást Európában, annak érdekében, a fogyatékos emberek teljesebb társadalmi integrációja valósággá váljon. Ezt kell tennünk, mivel a fogyatékossgügy emberi jogi kérdés, és mert a fogyatékossg olyan ügy, amely mindannyiunkat érint.

FOGYATÉKOSSÁG A SZÍNFALAK MÖGÖTT....

- A fogyatékos emberek csoportja nem egy szűk kisebbség: több mint 50 millió EU állampolgár él fogyatékossgal, amely a teljes **EU népesség több, mint 10%-a**.
- **Minden negyedik családnak** van egy fogyatékossgal élő tagja.
- Számunkra **kétszer olyan valószínű, hogy nem jutunk el** a felsőoktatásig, mint ép társaink számára.
- Sok fogyatékos gyermeknek nincs egyenlő esélyű hozzáférése az **oktatáshoz**.
- **Bevételi** forrásunk csak kis valószínűséggel munkaért kapott fizetés, ehelyett nagyobb valószínűséggel törvényileg szabályozott juttatás. Továbbá a jövedelmünk általában **jelentősen alacsonyabb**, mint a nem fogyatékos emberek jövedelme.
- Körünkben **kétszer olyan magas a munkanélküliek aránya**, mint a nem fogyatékos emberek körében.
- Nem élünk **akadálymentes környezetben**, annak ellenére, hogy az ideiglenesen mozgásában korlátozottá vált személyekkel együtt a társadalom 40%-át képviseljük.
- A fogyatékos emberek közül **kettőből egy soha nem vett részt szabadidős, kulturális vagy sporttevékenységben**, és soha nem jutott el színházba, moziba, koncertekre, könyvtárba...
- **Elszigeteltséggel és előítéletekkel** szembesülünk.
- Több mint 200 000 fogyatékossgal élő személy **kényszerül arra, hogy zárt intézetekben éljen**, anélkül, hogy a saját életével kapcsolatban döntéseket hozhatna, és a legalapvetőbb emberi jogaitól megfosztva.
- Az **egyének szabad mozgása** az Európai Unióban számunkra csak egy eszme, mert többnyire valamilyen akadály meggátolja, hogy elhagyjuk lakóhelyünket.

1997-2007: AZ ÚT KIKÖVEZÉSÉNEK TÍZ ÉVE

Az Európai Fogyatékosügyi Fórum legelső vívmánya 1997-ben új korszak felé nyitotta meg az utat az európai fogyatékosok előtt: az Amszterdami Szerződés hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló 13. cikkének elfogadása az európai jogszabályok közül elsőként és addig egyedülálló módon tartalmazott utalást a fogyatékossgára. Ez az óriási siker megteremtette a jogi alapokat a fogyatékos emberek hátrányos megkülönböztetésével szembeni védelmére, és az Európai Unió kezébe adta a felelősséget, hogy e cél érdekében megtegyék a szükséges lépéseket. Egy ilyen jelentős áttörés nem valósulhatott volna meg a fogyatékossgal élő emberek és az őket képviselő szervezetek egész Európára kiterjedő mozgósítása nélkül.

Tízévnyi EU és nemzeti szinten kifejtett intenzív munka után az Európai Fogyatékosügyi Fórum áll számtalan olyan európai kezdeményezés és jogi döntéshozatal háttérében, amelyek megváltoztatták és a jövőben is megváltoztatják a fogyatékosággal élő emberek életét egész Európában:

- Egyre több európai nagyváros biztosít akadálymentes tömegközlekedést a mozgásukban akadályozott személyek számára, elősegítve önállóságukat és mobilitásukat;
- A munkáltatóknak az esélyegyenlőségen alapuló munkaerő-felvételi eljárásokat kell alkalmazniuk, és a munkahelyeket úgy kell kialakítaniuk, hogy azok megfeleljenek a fogyatékosággal élő személy igényének;
- A fogyatékos élő személyek jogi úton tehetnek panaszt, ha úgy találják, hogy a munkáltató részéről a munkára illetve a képzésre történő jelentkezésük során hátrányos megkülönböztetés érte őket;
- A nyilvános weboldalak egyre nagyobb számban elérhetők akadálymentes változatban a fogyatékos emberek számára is;
- Egyre több liftet terveznek úgy, hogy megfeleljenek az akadálymentességi követelményeknek;
- Egyre több információs és kommunikációs technológiai terméket és szolgáltatást, mint például mobiltelefonokat, számítógépes hardvert és szoftvert, stb. tesznek elérhetővé a vak és gyengénlátó személyek számára;
- Az euró pénzermék és bankjegyek felelnek meg legjobban az Európában valaha használt pénznem közül a látássérült személyek igényeinek;
- Egyre több gyógyszer árusítanak Braille írású tájékoztatóval;
- A fogyatékosággal élő személyek teljes körű segítő szolgáltatásra jogosultak az indulási reptértől az érkezési reptérig, ha repülőgéppel utaznak;
- Az EDF kezdeményezésére 2003-ra meghirdetett Fogyatékosággal Élő Személyek Európai Éve megteremtette a lehetőséget arra, hogy európai szinttől helyi szintekig ráirányítsák az emberek figyelmét a fogyatékoságra, és számos kormányzati és jog szabályozási kezdeményezés született a különböző EU tagországokban;
- A közpénzből finanszírozott szerződések elbírálásánál a hatóságoknak figyelembe kell venniük az akadálymentesítésre vonatkozó követelményeket a fogyatékos emberek számára;
- A regionális és helyi szinten juttatott EU támogatások 35 %-ának a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és a fogyatékosággal élő személyek teljeskörű hozzáféréseinek elveit tiszteletben kell tartani.
- Az Európai Fogyatékosügyi Fórum által is erősen támogatott, és az Egyesült Nemzetek Szervezete 2006 decemberi Közgyűlése által elfogadott a Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól Szóló Nemzetközi Egyezményt, az első nemzetközi jogszabály, amely az Európai Unióra és tagállamaira is kötelező erejű.

2007 ÉS EZUTÁN: MOZGÓSÍTANUNK KELL, HOGY MEGVÉDJÜK A JOGAINKAT!

>A jogi védelemhez való hozzáférés, a jogi cselekvőképesség, és a törvény előtti egyenlőség

Nekünk, fogyatékossgal élő embereknek, bármely más európai állampolgárhoz hasonlóan jogunk van a törvényes védelemre. A hatályos nemzetközi emberi jogi eszközökkel összhangban képesnek kell lennünk jogi cselekvőképességünket élvezni, és amikor szükséges, kihasználni a támogatást az élet bármely területén a jogi cselekvőképesség élvezetéhez, beleértve a tulajdonlás jogát, a saját pénzügyek kezelését, a saját életünket meghatározó döntések és választások meghozatalát, és a társadalomban való részvételt.

> Oktatás mindenkinek

Nekünk, fogyatékossgal élő gyermekeknek és felnőtteknek, élveznünk kell az oktatáshoz való **egyenlő hozzáférés** jogát, **befogadó környezetben kell** részesülnünk az oktatásban, legyen az speciális vagy többségi, és meg kell kapnunk a **választás** lehetőségét, amikor családukkal egyetértésben döntünk oktatási igényeinkről és kívánságainkról.

> Egyenlő bánásmód a munkavállalásban

Más állampolgárokhoz hasonlóan nekünk is jogunk van az egyenlő bánásmódhoz, amikor állásra pályázunk, és a munkahelyünk megőrzése során. Továbbá azonos szakmai státuszért és kompetenciáért **egyenlő fizetések és jogok** kellene, hogy megillessenek bennünket. Végül a munkáltatók kötelesek a munkahelyi környezetet a fogyatékossgal élő személy igényeinek megfelelően kialakítani.

> Szociális védelem, beleértve a társadalombiztosítást

Mi, fogyatékossgal élő polgárok egyenlő esélyeket akarunk, ahhoz, hogy másik EU tagországba költözzünk tanulási, munkavállalási vagy családegyesítési, stb. céllal. Ehhez a szociális védelmi rendszerek akadályainak elhárítása szükséges.

> Önálló életet élni a közösségben és saját döntéseket hozni az életünkről

Más állampolgárokhoz hasonlóan bennünket is megillet a lakóhelyünk **megválasztásának** joga, hogy saját magunk **hozhassuk meg döntéseinket**, használjuk mindazokat a szolgáltatásokat, amelyek biztosítják a **önállóságunkat** és **egyenlő részvételünket** (pl. személyi segítő igénybevételéhez való jog). El kell ismerni a családok kulcsfontosságú szerepét a fogyatékossgal élő gyermekek és a saját magukat képviselni nem tudó komplex függőségi igényekkel élő személyek oktatásával, életükről szóló döntésekkel és társadalmi

integrációjával kapcsolatban. A fogyatékossgal élő személyek, és családjaik számára biztosítani kell az igényeik szerinti forrásokat és támogatást.

> **Az egészségügyi és hosszú távú ápolási szolgáltatásokhoz való jog**

Más állampolgárokhoz hasonlóan, de különösen olyan személyekként, akiknek a fizikai és/vagy mentális integritása veszélyeztetett, megillet bennünket az egyes egyének igényeinek és hozzájárulásának figyelembevételével kialakított, **minőségi, hatékony és megfizethető egészségügyi és ápolási szolgáltatásokhoz** való jog, beleértve a korai diagnózist, az azonnali beavatkozást, a (re)habilitációt és a maximális fejlődésünkhöz szükséges források biztosítását.

> **Az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés**

Más fogyasztókhöz hasonlóan bennünket is megillet az ugyanolyan széles skálájú áruk és szolgáltatások közüli választás joga. Jogi intézkedések szükségesek annak biztosítására, hogy a termékek és szolgáltatások már a korai fázisban hozzáférhetőek legyenek a **“tervezés mindenkinek” alapelvnek** megfelelően.

> **A kultúrához, szabadidős és sporttevékenységekhez való hozzáférés**

Más állampolgárokhoz hasonlóan számunkra is lehetővé kell tenni a **teljes érvételt** minden kulturális, szabadidős és sporttevékenységben, amelyeknek teljesen akadálymentesnek kell lenniük, és lehetővé kell tenni, hogy művészileg és kulturálisan kifejezzük magunkat.

> **Akadálymentes tömegközlekedés**

Más állampolgárokhoz hasonlóan lehetővé kell tenni számunkra is, hogy **szabadon és önállóan utazhassunk**, busszal, vonattal, repülőgéppel vagy hajóval a választott úticélra.

> **Akadálymentes infrastruktúra**

Más állampolgárokhoz hasonlóan bennünket is megillet a **középületek és közterületek**, úgymint parkok, játszótérek, éttermek, bárak, színházak, bevásárlóközpontok, múzeumok, és az **épített környezet** bármely részének, azaz járdáknak, utcáknak, gyalogátkelőhelyeknek biztonságos, teljes körű, szabad és önálló használatának joga, akár vezető kutya kíséretében is. Jogi lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy az épített környezet teljesen akadálymentes legyen, a **“tervezés mindenkinek” alapelvnek** megfelelően.

> **Hozzáférhető kommunikáció és információ**

Más állampolgárokhoz hasonlóan bennünket is megillet a teljes hozzáférés **minden információhoz** a privát és a közszférában hozzáférhető formátumban (elektronikus formátumban, írásban, Braille írással, nagyított nyomtatásban, jelyelven, hangformátumban, feliratozással és könnyen érthető szöveg formájában). Hozzáférhetővé kell tenni számunkra a piacon kínált **elektronikus**

kommunikációs eszközök teljes skáláját, mely teljekörű részvételt tesz lehetővé számunkra a társadalom társadalmi-gazdasági életében.

> A fogyatékossgal élő személyekkel szembeni diszkriminatív és sztereotipizáló felfogás megtiltása

Mi, fogyatékossgal élő férfiak és nők, megköveteljük **méltóságunk tiszteletben tartását** a politikai és a közéletben, a hirdetésekben és a médiában.

> Egyenlő hozzáférés a szavazáshoz és a választási kampányokban való részvételhez

Más állampolgárokhoz hasonlóan nekünk is szabadon és önállóan kell gyakorolnunk választójogunkat (beleértve a titkos szavazást, valamint az akadálymentes helyszínek, szavazási anyagok és választási dokumentumok biztosítását), valamint a közhivatalra történő megválaszthatóság jogát.

A FOGYATÉKOS EMBEREK MOZGALMÁNAK FELHÍVÁSA:

1. **Átfogó, hátrányos megkülönböztetést tiltó szabályozást a fogyatékossgal élő személyek védelmének biztosításáért**, a meglévő akadályok eltávolításáért, az új akadályok létrehozásának megakadályozásáért, és az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő részvétel megteremtéséért az élet valamennyi területén.
2. Az Európai Közösségek és az EU tagállamok **sürgősen írják alá és ratifikálják a Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól Szóló Nemzetközi Konvenciót.**
3. Konkrét lépések, célok és célkitűzések biztosítsák az **egyenlő bánásmódot az oktatásban** és a részvételt a társadalmi életben a fogyatékos gyermekek számára mind a regionális és a nemzeti, mind az európai politikában.
4. Konkrét lépések, célok és célkitűzések biztosítsák az **egyenlő bánásmódot a munkavállalásban** mind a regionális és a nemzeti, mind az európai politikában.
5. Nemzeti reformokat a **fogyatékos személyek intézményeinek beszüntetésére és az önálló és közösségben való élet alternatíváinak biztosítására**, minőségi és megfizethető, megfelelő finanszírozással támogatott szolgáltatások révén, EU szinten is.
6. Az **akadálymentesítés és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának követelményeire vonatkozó** alapvető szabványok meghatározása

valamennyi finanszírozási eszközben, többek között EU szinten is, az újabb akadályok létrehozásának elkerülésére.

- 7. Tényeket és adatokat a fogyatékoságról**, amelyek az Európában fogyatékossgal élő emberek valós helyzetét és életkörülményeit tükrözik, és szilárd alapul szolgálnak olyan szabályozási eszközök és kezdeményezések kidolgozásához, amelyek hatékonyan védik a jogainkat.
- 8. Közös normákat és szabályozást, amelyek biztosítják a termékekhez és szolgáltatásokhoz való teljes körű hozzáférést** az egész Európai Unióban.

Mi, fogyatékossgal élő európaiak, felszólítjuk az Európai Uniót, a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat, hogy a civil társadalom valamennyi szereplőjével szoros együttműködésben száműzze a hátrányos megkülönböztetést az európai történelem évkönyveibe!

TEGYEN EGY LÉPÉST, VÁLTOZTASSON

Egy perc az ön idejéből megváltoztathatja több mint 50 millió ember életét

CSATLAKOZZON a www.1million4disability.eu honlapon.